

 Dr. Nina Novak,
Zavod RS za šolstvo

Kakšen učni prostor naj pričaka učenca v šoli in kaj naj mu omogoči?

IZVLEČEK: V prispevku bodo obravnavana izhodišča za odgovore na pomembno vprašanje: zakaj je fizično okolje pomembno za učenje in igro? Ustrezno urejeno učno okolje mora spodbujati otrokov razvoj z učenjem in igro, omogočati lažje upravljanje razreda ter podpirati izvajanje kurikularnih ciljev. Način in oblikovanje fizičnega okolja vpliva na to, kako se otroci počutijo, ravna in obnašajo. Fizično učno okolje mora biti dobro organizirano, varno in prijetno, obenem pa mora nuditi različne priložnosti za kognitivni, socialni, čustveni in telesni razvoj učencev (Catron in Allen, 2007).

Ključne besede: učno okolje, učenje, prvi razred, kotički, rutine

Creating Adequate School Learning Space and What It Should Offer

Abstract: The article serves as a springboard for a critical discussion about why the physical environment is vital for learning and playing. A well-designed learning environment should encourage children's development through study and play, facilitate classroom management and support the implementation of curriculum objectives. The design and configuration of the physical environment impact how children feel, act and behave. The physical learning environment should be well-organised, safe and pleasant while providing ample opportunities for pupils' cognitive, social, emotional and physical development (Catron and Allen, 2007).

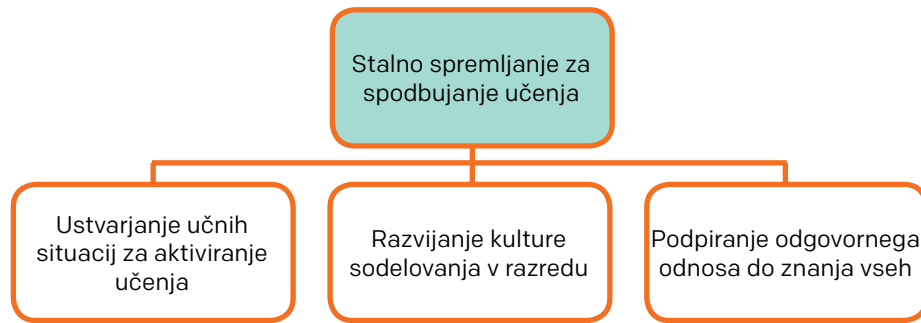
Keywords: learning space, learning, first grade, corners, routines

Učenje učencev naj narekuje odločitve strokovnih delavcev pri ustvarjanju spodbudnega učnega okolja

Za opredelitev ustreznega fizičnega okolja za učence na začetku šolanje je nujno treba opredeliti značilnosti učenja mlajših učencev. Najsplošnejši odgovor na vprašanje, kako se učijo učenci, je, da učenci potrebujejo interakcijo z drugimi osebami v učnem okolju, da so otroci po naravi radovedni, zato je treba učenje narediti podobno igri, da intenzivno uporabljajo vsa čutila pri učenju in usvajanju veščin, viri njihovega učenja morajo biti raznoliki.

National Strategies Early Years (NSEY) (2009) z 11 značilnostmi opredeli učenje otrok v zgodnjem otroštvu.

1. Učenje **v igri**, ki jim omogoča, da pridobivajo znanje in izkušnje o stvareh, preizkušajo ideje in spretnosti, tvegajo, raziskujejo lastna čustva, učijo se iz napak, uravnavajo svoje vedenje in razmišljajo ustvarjalno.

Shema 1: Podpiranje učenja.

2. Učenje **v družbi drugih otrok**.
3. Učenje, v katerem so otroci **dejavni**.
4. Učenje, v katerem učenci raziskujejo **nove stvari in izkušnje**.
5. Učenje, v katerem otroci uporabljajo **glasno razmišljanje**, da prečistijo svoje misli, regulirajo svojo dejavnost, prevzemajo namišljene vloge ter preizkušajo svoje spretnosti.
6. Učenje, v katerem so v **interakciji z drugimi**, ki se odzivajo na njegove ideje.
7. Učenje, v katerem imajo priložnost **predstaviti lastne ideje** in dosežke.
8. Učenje, v katerem so izpostavljeni **fizičnim in kognitivnim izzivom**.
9. Učenje, ki otrokom **demonstrira način** izvajanja, reševanja.

10. Učenje z urjenjem, ponavljanjem, z uporabo, **preizkušanjem veščin**.
11. Učenje, ki je za otroke **zabavno**.

Učenci se razlikujejo v svojem pristopu k učenju, kar je eden od najtežjih izzivov zadovoljevanja potreb vsakega posameznega otroka v določenem razredu. Da bi razumeli igro in učenje mlajšega učenca, moramo najprej razumeti pomen okolja v očeh otrok in odraslih. Fizično učno okolje se razlikuje glede na starost in število otrok v razredu, odvisno pa je tudi od ciljev učnih načrtov in posebnih dejavnosti v razredu. Razvojne značilnosti učencev in njihove potrebe so ključni dejavniki za učinkovito in uspešno vključevanje otrok v šolsko okolje. Učitelj v šoli podpira in spodbuja učenčev spoznavni, socialni, čustveni, moralni, telesni razvoj, in sicer tako, da z izbranimi cilji in dejavnostmi podpira učenca v njegovem procesu učenja. Podpiranje pa pomeni:

Shema 2: Učinkovito učno okolje. (Novak idr., 2018, str. 15)

- načrtovanje dejavnosti, ki so povezane s cilji pouka in kriteriji uspešnosti;
- raznolike dejavnosti in zbiranje dokazov za spremljanje razumevanja in napredovanja učencev;
- stalno ugotavljanje razkoraka med ugotovljenim in želenim učnim dosežkom;
- stalno spremljanje napredka za spodbujanje učenja (Greenstein, 2010).

Ob všolanju otroka je pomembno poskrbeti za ustrezno didaktično, socialno in fizično okolje. Otrokov uspeh je lahko odvisen tudi od tega, kako varnega in uspešnega se počuti pri vsakodnevnem šolskem delu. Pri pouku, ki temelji na formativnem spremljanju, je naloga učitelja zagotavljati tako učno okolje, ki je za učence miselno spodbudno in v katerem se bodo počutili varne in sproščene (Novak idr., 2018)

Spodbudno učno okolje je temelj vzgojno-izobraževalnega procesa na šoli, ki **PREPREČUJE NEGATIVNE ODNOSE** v šoli in zagotavlja **ENAKE MOŽNOSTI ZA VSE** učence in prepozna **UČENCE KOT KLJUČNE** udeležence (Pielstick, 1998, v Jereb, 2011).

Fizično učno okolje v prvem razredu

Izhajajoč iz Kurikuluma za vrtce (1999) lahko opredelimo, da pri organizaciji prostora sledimo naslednjim načelom:

- organizacija zdravega, varnega in prijetnega prostora,
- zagotavljanje zasebnosti in intimnosti,
- zagotavljanje fleksibilnosti in stimulativnosti prostora za igro in učenje otrok,
- zagotavljanje odprtosti kurikuluma in možnost izbire.

Po vstopu učencev v šolo poteka uvajalno obdobje, katerega namen je uvesti učence v šolsko okolje, razviti rutine in vzpostaviti odnose s ključnimi osebami v šolskem okolju – torej socializacija učencev v novem okolju. Vključujoči odnos med učiteljem in učenci na začetku šolanja bo pomembno vplival na odnos učenca do šole in učenja. Učitelj v prvem razredu tako odpira tudi t. i. komunikacijsko polje, kar se lahko začne že s tem, da učence v razredu pričakajo napisi z njihovimi imeni (na predalih, mizah ali tabli). Učence je treba postopno uvajati v razred kot prostor učenja, jim pojasniti namen posameznih koticov, zagotoviti samostojno odločanje o izbiri gradiva, igre in drugih obveznosti obenem pa jih uvajati v obvezne naloge in urnik.

Rutine so sestavine dejavnega učenja, ki zagotavljajo strukturiranost dnevnega dogajanja, predvidljivost, doslednost in podporo ter definirajo, kako učenci uporabljajo koticke ter v kakšne tipe interakcij vstopajo z vrstniki in odraslimi v določenem času.

Dolar Bahovec in Bregar Golobič, 2012

Slika 1: Primer sporočil v prvem razredu – jutranje rutine.

Ob uvedbi devetletne osnovne šole so šole sledile navodilom, da razmislijo o položaju učilnice prvega razreda in temu, da fizično učno okolje pripravijo skladno s prostorskimi zmožnostmi. Ob tem je bilo izpostavljeno, da se posebno pozornost nameni vključitvi učencev k ureditvi notranjega in zunanjega prostora ter še posebej:

- postavitvi in vzdrževanju koticov ali centrov dejavnosti;

- vzpostavljanju razrednih rutin pri vzdrževanju in urejanju le-teh (pri tem je nujno povezovanje z učiteljem, ki učence poučuje v rednem programu);
- možnosti raznolike izbire gradiv in pripomočkov za igro/učenje;
- položaju učilnice (naj bo primerno oddaljena od stranišča, vhoda, jedilnice, z možnostjo vhoda in izhoda na prosto iz učilnice);
- možnosti koriščenja zunanjih prostorov za izvajanje dejavnosti na prostem;
- možnost personalizacije učnega prostora (učenci naj imajo svoj predal ali vsaj poličko z imenom za shranjevanje učnih potrebščin v šoli).

Prostorski pogoji in oprema v učilnici prvega razreda naj bodo prilagojeni šestletnikom (npr. pohištvo, sanitarije) in njihovem načinu učenja (učni kotički v učilnici in izven nje). V učilnici prvega razreda naj bi bila posebna pozornost namenjena opremljenosti učilnic, garderobi učencev, sanitarijam, jedilnici, zunanjim površinam, obvezni naj bi bili kotički v razredu, zaželeno so blazine in različni stoli (npr. tudi žoge za sedenje), premično in lahko pohištvo v dosegu otrok, posebno pozornost je treba nameniti tudi ureditvi prostora z ustreznimi didaktičnimi igrami in igračkami¹. Potreben je razmislek o velikosti prostora, o tem, kateri so prostori v bližini učilnice prvega razreda, kje je najbližje stranišče (pri izvajanju toaletnega treninga naj bo kratka pot do WC-ja in ustrezna sanitarijska oprema za šestletnika) ter o razsvetljavi, vtičnicah, razporeditvi zidov, ki motijo, in drugem nepremičnem pohištvu.

V zadnjih letih se pogosto izpostavlja problem velikosti pohištva. Višina mizic, pri katerih sedijo šestletniki v 1. razredu, je zelo pomembna za razvoj in rast. Mize in stoli naj bodo prilagojeni velikosti otrok, dolžini stopal in kolenski višini, pri čemer morajo biti stopala na tleh (Starman, 2009 po Obran, 2012). Učenci so pri večurnem nepravilnem sedenju utrujeni in zaspani, zato začnejo sedeti na različne nepravilne načine (noge prekrizajo pod stolom ali pred njim, sedijo z iztegnjenimi nogami ter vratom, noge imajo pod zadnjico, nenehno prekladajo noge ...), pojavijo se bolečine v vratnem in križnem delu hrbtenice, ki z leti naraščajo (Watson idr., 2002, v Obran, 2012). Glede na razlike med učenci naj učitelj učencem zagotovi ustrezno visoke in lahke mize, ki se jih hitro prestavlja, ter različna sedala (stoli različne višine v isti učilnici in druge možnosti sedenja).

Kotički (ali središča dejavnosti) predstavljajo logično organiziran učni fizični prostor, s poudarkom na razvoju veščin. Kotički omogočajo organizacijo pouka, osredotočeno na učenca. Dobro organizirani prvi razredi spodbujajo dejavnost, iniciativnost, avtonomnost, zaupanje, konstruktivistični pristop, vključenost učencev in učiteljev v sprejemanje pravil, vljudnost, skrb za dober stik, sodelovalnost, spoštovanje med učenci in učitelji, odgovornost in uspeh.

Burke Walsh in Coughlin, 2002

Kotički v prvem razredu naj bodo opremljeni po vzoru igralnic v vrtcu. Vključujejo naj blazine, premično pohištvo, didaktične igre in igrače. Učitelj naj vsebino kotičkov načrtno vključuje v uresničevanje ciljev učnih načrtov. Učenci naj pri pripravi in vzdrževanju kotičkov sodelujejo. Izkušnje in spremljave v 1. razredih OŠ kažejo, da kotičkov v prvih razredih skorajda ni, ali pa le ob robu spremljajo frontalno ali skupinsko postavljene mize, pogosto je frontalna postavitev miz edina postavitev v prvem razredu. Gaber (2016) opozarja, da je »ukinjanje kotičkov v nasprotju s konceptom, ki je v ozadju devetletne OŠ /.../« in nadaljuje, da »je bilo ob uvedbi devetletke kotičke potrebno plačati, arhitekturno stvari drugače zasnovati. Tedaj je bilo veliko pritiska, da otroci nosijo domov preveč zvezkov in učbenikov, zato so se v šolah postavile posebne police za odlaganje. To bi bilo potrebno vzdrževati in vzpostaviti kot rutino.« Postavlja se vprašanje o tem, v kolikšni meri sprememba urejenosti fizičnega učnega prostora na prehodu iz vrtca v šolo vpliva na vedenje in učenje otrok. Raziskave (npr. Woolner, 2010) namreč kažejo, da učni prostor lahko vpliva na učne dosežke otrok, vedenje in odnose, pa tudi na počutje in zdravje otrok in vseh zaposlenih. Kotički namreč pomenijo jasno strukturiran prostor po jasno določenih namenih in vsebini, tako da je vse povezano in odvisno od učnega načrta, sposobnosti in potreb učencev. Kotički dejansko spodbudijo t. i. stopenjski pouk, pri katerem:

1. učenci začnejo dnevne dejavnosti s skupnim uvodnim delom ure,
2. sledi diferenciran in individualiziran osrednji del ure po kotičkih (diferenciramo cilje, dejavnosti

¹ Vir: http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/razpisi/investicije/prijava_investicij_navodila_OS_8_6_07.pdf

in vsebine, in sicer glede na individualne razlike med učenci, pri čemer določimo učno gradivo za posamezne diferencirane naloge in oblike dela),

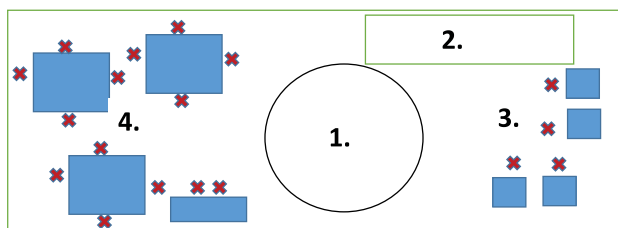
3. delo spremlja sprotno spremljanje napredka in ponovno načrtovanje ter skupen zaključek s samovrednotenjem in refleksijo.

Stopenjski pouk omogoča prilagajanje predznanju, napredek posameznega učenca in učiteljevo spremljanje napredka. Potočnik (2011) izrecno priporoča stopenjski pouk v času opismenjevanja.

Ustrezno postavljeno fizično učno okolje spodbuja socialno interakcijo med učenci in učiteljem, omogoča razvoj in upoštevanje posameznika ter se približa naravni obliki učenja.

Poleg stopenjskega pouka lahko učitelja pri načrtovanju učenja v učilnici prvega razreda vodi tudi delitev dela v štiri območja (shema 3):

1. Krog za dogovore in usvajanje (začetek pouk, začetek posamezne nove teme, dogovori za delo, v krogu se označijo pripomočki, navodila, h katerim se učenci lahko vračajo med učenjem).
2. Območje spremljanja, organizacija (npr. table, predali, košare za odlaganje končanih izdelkov, za odlaganje nedokončanih izdelkov, dogovorjeni znaki za pregled opravljenega dela).
3. Območje za izbirne naloge, samostojno delo (mize, ki predstavljajo možnost za samostojno delo, umik učenca).
4. Območje za vrstniško sodelovanje (mize, ki so postavljene tako, da spodbujajo sodelovanje med učenci).

Shema 3: Območja v učilnici.

Glede na potrebe je učencem zagotovljena dostopnost prostorov, prilagojen sedežni red, razporeditev stolov, ki jim omogoča sodelovalno učenje v skupinah, v parih ali/in individualno učenje; prostor za umik in počitek med delom ter za samostojno delo. Zato se priporoča, da ima učilnica prvega razreda tudi večnamensko in prilagodljivo pregradno steno.

Učitelj upošteva razvojne značilnosti učencev določene starosti in delo organizira tako, da se učenci

samostojno in sodelovalno učijo, hkrati pa skrbijo za dobro počutje in varnost vseh. Pomembno je, da ustvari spodbudno učno okolje, kjer ima vsak učenec priložnost za vključenost v igro, učenje in delo ter poglobljanje socialnih odnosov. Učencem omogoča usvajanje in utrjevanje znanj in spretnosti, ki jih znajo uporabiti. Z organiziranimi dejavnostmi spodbuja razvoj samostojnosti, radovednosti, komunikacije, ustvarjanja in pozitivne samopodobe.

Učence redno vključuje v gibalne dejavnosti. Priprava in organizacija naj temelji na zakonitostih otroške igre, in sicer od proste do didaktične igre. Učitelj naj uporablja dnevno in tedensko načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela v prvem razredu, kar mu omogoča prilagajanje učencem.

Slika 2: Kotiček z gibalnimi nalogami. (Foto: Andreja Perkovič, OŠ Gustava Šiliha Laporje)

Fizično učno okolje, ki spodbuja skupinsko učno obliko, dejavne učne metode za različne učence in raznolike načine učenja

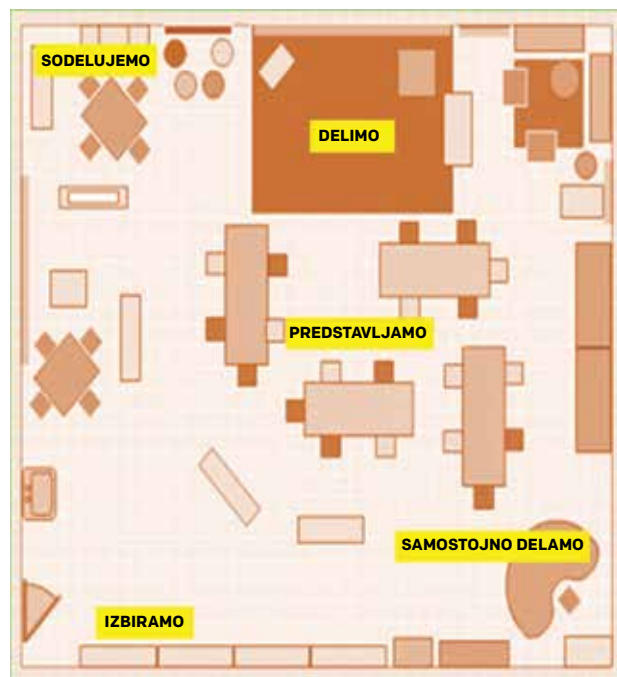
Fizično učno okolje in organizacija prostora sta močno povezana z vključenostjo učencev v postavljanje razrednih pravil. Učenci naj z načrtnim in postopnim uvajanjem v šolski prostor pridobijo resničen občutek odgovornosti s sodelovanjem v procesu oblikovanja razrednih pravil. Že prvošolec naj ima priložnost načrtovati in organizirati čas in prostor učenja in s tem razvijati samokontrolo z izbiro. Otroci naj sodelujejo pri organizaciji fizičnega učnega prostora, dekoraciji razreda, saj s tem dobijo priložnost prevzemati odgovornost in razvijati »lastništvo«, tako lahko sodelujejo pri poimenovanju predmetov in materialov v razredu, izbiranju in ustvarjanju slik za razstavo, oblikovanju rojstnodnevne in bralne table, ustvarjanju razrednega slovarja.

MOŽNOSTI VKLJUČEVANJA UČENCEV V SOUSTVARJANJE FIZIČNEGA IN SOCIALNEGA UČNEGA OKOLJA V PRVEM RAZREDU

- **Učenci v krogu – razprava o namenu pravil in rutin.**
- Učenci razumejo, da so pravila ustvarjena zato, da ohranjajo varnost ljudi, da varujejo osebne pravice in svobodo ter da priskrbijo navodila za primerno vedenje.
- **Učitelj učencem ponudi določene primere** jedrnih pravil, kot npr. *Stvari vrni tja, kamor sodijo. Pozorno poslušaj.*
- Učitelj vpraša **učence o njihovih idejah**, dovoli, da se razred odloči, katera pravila in rutino bodo prevzeli.
- **Učitelj usmeri učence**, da raje izberejo nekaj konkretnih pravil kot veliko podrobnih. Napiše jih na vidno mesto in dodaja pozitivne pripombe ob sledenju pravilom.

V razredu, ki je osredotočen na učenca, imajo učitelji priložnost pomagati otrokom pri pridobivanju občutka za identiteto in lastno vrednost, učenju skupnih vrednot ter oblikovanju skupnosti učencev. Ena od preprostih vodil učitelju pri organizaciji prostora je ustvariti prostor za delitev (navodil, dosežkov, idej), prostor za sodelovanje, prostor za predstavljanje, prostor za samostojno delo in izbiranje (Shema 4).

Zaradi lažjega prehoda iz vrtca v šolo naj tudi v prvem razredu prevladujeta skupinska in individualna učna oblika, ki ju je zaznati že pri ureditvi miz v učilnici, didaktična igra kot učna metoda, gibanje ter različne strategije pouka, npr. izkustveni pouk, pouk na prostem, delo v kotičkih, terenski pouk, projektni pouk ipd. Prvi razred postopoma oblikuje socialno-učno skupnost, ki otroku omogoča optimalni osebni razvoj. Učitelj skupaj z učenci sooblikuje spodbudno/odprto učno okolje, ko učenci z metodo igre oblikujejo različne učne skupine, ali pa se učijo sami oziroma samostojno. Učencu je treba zagotoviti uravnovešeno socialno zblíževanje in hkrati primeren prostor za samostojno učenje. Učitelj načrtuje izvajanje pouka na osnovi opazovanja in spremljanja dinamike učenja ter razvoja učne skupnosti. Nenehno, sproti uravnava potrebe učencev z zahtevami učnih načrtov, ki se nanašajo na prvo vzgojno-izobraževalno obdobje.

Shema 4: Tloris učilnice prvega razreda.

Slika 3: Kriteriji uspešnosti za spodbujanje sodelovanja.

Izkušnje iz prakse kažejo, da se v učilnicah zaradi organizacije prostora dogajajo situacije, v katerih učenci motijo pouk ali prihaja do neželene vedenja. Avtorici Dolar Bahovec in Bregar Golobič (2004) sta opredelili možne vzroke za vedenje otrok, ki lahko izhajajo iz same organizacije. Ob tem sta navedli tudi predloge za spremembe, kar prikazuje razpredelnica na naslednji strani.

Pouk vseh učnih predmetov na začetku šolanja in kasneje naj v čim večji meri poteka tudi izven prostora učilnice/šole, npr. v neposredni okolici šole (v zunanji učilnici) ali v različnih kulturnih in drugih ustanovah v kraju šole. Zunanji prostor šole nudi več možnosti tudi za izvedbo medpredmetnega povezovanja ter za uporabo različnih didaktičnih strategij pouka, kot je

VEDENJE OTROK	MOŽNI VZROKI	KAJ SPREMENITI?
Otroci tekajo po učilnici.	Preveč odprtega prostora, učilnica ni razdeljena na manjše koticke.	S policami in drugim pohištvo pregradite prostor.
Otroci se prepirajo zaradi igrač, materialov.	Premalo enakih igrač/materialov; otroci si jih morajo prepogosto deliti.	Priskrbite več enakih igrač; pokažite otrokom, kdaj bodo na vrsti (npr. z uro z zvončkom, s peščeno uro ali seznamom otrok, ki čakajo da pridejo na vrsto).
Otroci postopajo; ne morejo si izbrati neke dejavnosti.	Učilnica je prenapolnjena; izbire niso dovolj jasne; ni dovolj možnosti.	Znebite se nereda. Poenostavite ureditev prostora in materialov. Ponudite več aktivnosti, izmed katerih bodo otroci lahko izbirali.
Otrokom hitro popusti pozornost; težko ostanejo pri opravi/igri/dejavnosti in ga ne dokončajo.	Kotički/postaje so nedefinirane in odprte; otroci lahko vidijo vse, kar se dogaja v učilnici.	Uporabite police, da razmejite koticke/postaje, tako da otrok ne bodo motile druge dejavnosti.
Otroci grobo uporabljajo materiale; otroci materialov nočejo pospraviti.	Materiali na policah niso urejeni; ni reda v razporeditvi materialov.	Za vsako stvar označite prostor. S slikicami označite, kam kaj sodi.

npr. pouk na prostem, delo v kotickih, izkustveni pouk, vpeljevanje učencev v učenje z raziskovanjem, projektni pouk ipd. (Novak idr. 2022).

Organizacija pouka z upoštevanjem individualnih razlik med učenci

Učenci pridejo v 1. razred z različnim predznanjem, pa tudi z različnimi stili učenja in posebnostmi, zato naj bo poudarek na veččutnem učenju, ki temelji na različnih zaznavnih kanalih, ne le na sluhu in vidu, pač pa tudi na tipu, vohu in okušanju (interaktivno učenje). V ta namen naj se vključujejo raznovrstne, aktivne in tudi inovativne učne metode, kot je didaktična igra, praktično delo, ki spodbujajo in razvijajo tudi inovativnost in ustvarjalnost učencev, pa tudi podpirajo celostni razvoj učencev (npr. spoznavni, socialno-emocionalni in psihomotorični).

Kotičke lahko učitelj skupaj z učenci načrtuje na več načinov:

- koticčki, vezani na predmete, ki se poučujejo (matematični, likovni, glasbeni ...);
- koticčki, vezani na tematski sklop, ki se obravnava (opismenjevanje);
- koticčki, vezani na razvoj zmožnosti (bralno – pisalni, raziskovalni, digitalni ...);
- stalni koticčki (koticček za samostojno branje, koticček za sproščanje, koticček za pogovarjanje).

Primeri koticčkov oz. središč dejavnosti v sklopu opismenjevanja in učenja branja in pisanja, med katerimi učenci krožijo glede na svoje predznanje:

- koticček za poslušanje z razumevanjem (rišejo dogajanje, pišejo besede/povedi/besedilo),

- koticček za dejavnosti branja (medvrstniško branje – učenec tutor, obnavljanje),
- koticček dejavnosti za pisanje (poustvarjalne naloge),
- koticček za slušno zaznavanje (glasovi, rime, dolžina besed, zlogi; nadgradnja: glaskovanje daljših besed ob stavnicah),
- koticček za grafomotoriko (vzorci v mivki, prsti na reliefih, kompleksnejši vzorci ...),
- koticček za vidno zaznavanje (podobnosti na sliki, preslikovanje, vzorci).

Tako delo po koticčkih ali delo po postajah vedno povezujemo s tem, da morajo učenci jasno vedeti, kaj je namen dela na posamezni postaji in kako bodo vedeli, da so na postaji/koticčkih uspešni. Priporočljivo je učence vključiti v postavljanje koticčkov, tako da vedo, čemu služi določen material, kateri cilj želijo uresničiti in jim pri tem lahko pomagamo s piktogrami,

Slika 4: Plakat v bralnem koticčku.

Slika 5: Koticček za pisanje – učenje črk. (Andreja Perkovič, OŠ Gustava Šilih Laporje)

ki označujejo tako imenovane kriterije uspešnosti (ti kriteriji so vedno postavljeni z besediščem, ki ga otroci razumejo, pri postavljanju le teh, učenci tudi sodelujejo). V predopisemenjevalni in opisemenjevalni fazi igra pomembno vlogo tudi učno okolje (razred), ki naj bo bralno spodbudno in bogato. Učilnico opremimo z napisi – imena v garderobo, škatle z materiali, poimenovanje kotičkov, med pisanjem se pogovarjamo o funkciji označevanja in usmerimo pozornost v smer pisanja od leve proti desni, veliko začetnico ... Postavimo slovar na vidno mesto, skupaj z učenci oblikujemo bralno – pisalne kotičke, v katerih se otroci igrajo knjižnico, pošto, uporabljajo star pisalni stroj ali namišljene tipkovnice ipd.

Sklep

Istance, D. in Dumont, H. (2013) povzemata ključne ugotovitve raziskav o učenju, ki jasno kažejo, da je to tisto učenje, ki postavlja učenje v središče, spodbuja zavzetost za učenje in omogoča učencem, da se dojemajo kot učenci, v katerem je učenje socialno in pogosto sodelovalno, ki je v največji meri usklajeno z motivacijo učencev in pomembnostjo čustev, ki je zelo občutljivo za individualne razlike, vključno s predhodnim znanjem, ki je zahtevno za vsakega učenca, vendar brez čezmernega preobremenjevanja, ki uporablja vrednotenje, usklajeno s cilji, z močnim poudarkom na formativni povratni informaciji. Griffin (2007, str. 151) opredeli strokovne spretnosti učitelja, ki vplivajo na učenje učencev in njihove dosežke in pri tem je ena od prvih organizacija učilnice, ki zagotavlja okolje za dobro poučevanje. Če šolsko okolje otroku ne zmore ponuditi tistega kar potrebuje, potem bo težko skupino in učno okolje doživljal kot spodbuden in varen prostor (Rogič Ožek, 2018), zato je razmislek o fizičnem učnem okolju tako pomemben in vpliven.

Viri in literatura

Bahovec Dolar, E., Bregar Golobič, K. (2004). Šola in vrtec skozi ogledalo. Priročnik za vrtce, šole in starše. Ljubljana: DZS.

Burke Walsh, K. Coughlin, P. (2002). Na učenca osredotočena metodologija dela v 1. razredu osnovne šole. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Carton, C. E., Allen, J. (2003). *Early Childhood Curriculum: A Creative Play Model*. Columbia University.

Cencič, M., Horvat, B. (2018). *Kaj fizični ali grajeni prostor šole sporoča študentom, ki so na praksi*. Pridobljeno s: <https://www.pei.si/ISBN/978-961-270-279-3.pdf>.

Dumont, H., Istance, D. (2013). Analiziranje in oblikovanje učnih okolij za 21. stoletje. V: *O naravi učenja: uporaba raziskav za navdih prakse* (ur. Dumont, H., Istance, D., Benavides, F.) Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Pridobljeno s: <https://www.zrss.si/pdf/o-naravi-ucenja.pdf>.

Gaber, S. (2016). *Napako ustavljanja izobraževanja smo že naredili*.

Ne ponovimo je! Pridobljeno s: <https://old.delo.si/sobotna/napako-ustavljanja-izobrazevanja-smo-ze-naredili-ne-ponovimo-je.html>.

Greenstein, L. (2010). *What Teachers Really Need to Know About Formative Assessment*. Alexandria: ASCD.

Griffin, P. (2007). *The comfort of competence and the uncertainty of assessment*. *Studies in Educational Evaluation*. Assessment Research Centre, The University of Melbourne, Australia.

Holcar Brunauer, A. et al. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Jereb, A. (2011). Učno okolje kot dejavnik pomoči učencem z učnimi težavami. V: (ur. Pulec Lah, S). *Učenci z učnimi težavami. Izbrane teme*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. Pedagoška fakulteta.

Kurikulum za vrtce (1999). Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Programi/Kurikulum-za-vrtce.pdf> (13. 5. 2022).

Marjanovič Umek, L. in Kavčič, T. (2001). Otroška igra. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Marjanovič Umek, L. (2017). Pripravljenost otrok za vstop v šolo. Vplivi starosti in drugih individualnih in okoljskih dejavnikov. V: *Šolsko svetovalno delo* (ur. Cvetka Bizjak), str. 4–12. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

MacBlain, S. F. (2018) *Learning Theories for Early Years Practice*. London: Sage. <https://uk.sagepub.com/en-gb/eur/learning-theories-for-early-years-practice/book259408>.

Novak, N. (2017). Šola prilagojena šestletnikom ali šestletniki prilagojeni šoli? V: *Šolsko svetovalno delo* (ur. Cvetka Bizjak), str. 35–45. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Novak, N. idr. (2018). *Formativno spremljanje – razredni pouk. Priročnik za učitelje*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Novak, N. (2020). Ko je učenje personalizirano, ima vsak učenec glas, njegovo učenje pa je vidno. *Vzgoja in izobraževanje: revija za teoretična in praktična vprašanja vzgojno-izobraževalnega dela*. Letn. 51, št. 3, str. 6–13.

Novak, N. idr. (2022). *Pouk na prostem. Priročnik za učitelje*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

NSEY (2009). National Strategies – Early Years 11: Learning, Playing and Interacting – Good practice in the Early Years Foundation Stage. Qualification and Curriculum Developmental Agency. Pridobljeno s: https://dera.ioe.ac.uk/2412/7/85679136be4953413879dc59eab23ce0_Redacted.pdf.

Math Learning Center (b.d.). Pridobljeno <https://www.mathlearningcenter.org/apps>.

Obran, Monika. »Pomen ustrezne šolske opreme pri sedenju otrok za lažje spremljanje vzgojno-izobraževalnega procesa.« *Razredni pouk* 14, št. 1–2 (2012): 10–13.

Pajntner Cotič, J., Zore, N. (2018). Priporočila za uspešen prehod otrok iz vrtca šolo. Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/priporocila-za-vrtce_prehod_9-julij-2018.pdf (Pridobljeno 10. 3. 2021)

Potočnik, N. (2013). Opisemenjevanje v prvem vzgojno izobraževalnem obdobju osnovne šole. Seminarsko gradivo. Zavod RS za šolstvo.

Rogič Ožek, S. (2018). Raznolikost v vrtcu in šoli: priročnik za vzgojitelje in druge strokovne delavce. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s: <https://www.zrss.si/pdf/raznolikost.pdf>.

Vsebine Sodelov@Inice Razredni pouk – Pouk na prostem. Dostopno na: <https://skupnost.sio.si/mod/folder/view.php?id=330398>.

Vidmar, M. (2017). Prehod iz vrtca v šolo: pogledi in izzivi. V: *Šolsko svetovalno delo* (ur. Cvetka Bizjak), str. 13 – 23. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Woolner, P. (2010). Noise in Schools: A Holistic Approach to the Issue. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Vol. 7. Str.: 3255–3269.